

Fővárosi Ítéltábla

9.Pf.20.787/2020/11.

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (Cím4, ügyintéző: dr. Dantesz Péter Antal ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím2) felperesnek – a Szabó Ügyvédi Iroda (Cím3, ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (Cím1) alperes ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. szeptember 24. napján meghozott 34.G.41.599/2019/22-I. számú ítélete ellen a felperes 23. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 160.000 (egyszázhatvanezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes a keresetében az alperessel 2008. március 20-án megkötött deviza alapú kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte oly módon, hogy 2019. december 15. napján a felperes alperes felé fennálló tartozása 6.381.536 forint. A kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázat adósra történő áthárítását tartalmazó rendelkezéseinek [a kölcsönszerződés V.4. és V.5. pontjának felperes által megjelölt szövegrészei és X.6. pont], valamint az egyedi szerződés II.b) pontjában a konverziós díjat szabályozó szerződéses rendelkezés Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenségére alapította. A szerződés árfolyamkockázatról szóló rendelkezései tisztességtelensége körében az átláthatóság hiányára hivatkozott és arra, hogy egyrészt az alperes árfolyamkockázatról történő tájékoztatása nem a szerződés megkötése előtt kellő időben történt, másrészt az nem volt világos és érthető, valamint, hogy annak az árfolyamrészről és az egyoldalú hiteldíj módosításról szóló szerződéses rendelkezésekkel történő együttes értelmezése alapján a felperes a hitel teljes költségét nem tudta kiszámítani. A konverziós díjat szabályozó szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét

arra alapította, hogy e díj mögött nincs tényleges szolgáltatás, az alperes pedig nem létező szolgáltatásért díjat nem számíthat fel.

[2] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Érdemi védekezésében előadta, hogy az árfolyamkockázatról a szerződés VIII.6. pontjában, valamint külön okiratban is tájékoztatta a felperest a szerződés megkötését megelőzően, mely tájékoztatás megfelel a jogszabályi előírásoknak, a Kúria 2/2014. számú jogegységi határozatában és az Európai Unió Bíróságának (EUB) határozataiban foglaltaknak, az teljesen világos és érthető, mind nyelvtani és logikai, mind gazdasági értelemben, így az árfolyamkockázatról szóló szerződéses rendelkezések nem tisztességtelenek.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 444.500 forint perköltséget, valamint megállapította, hogy a le nem rótt 420.000 forint kereseti illeték a Magyar Állam terhén marad.

[4] Ítéletének indokolásában a Ptk. 209. § (1)-(4) bekezdésének, 209/A. § (1)-(2) bekezdésének, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6)-(7) bekezdésének, valamint a Kúria 2/2014. számú jogegységi határozatának, továbbá az EUB C-51/2017. számú ítélete indokolásának 74-75. és 78. pontja felhívásával megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázatról adott szóbeli és írásbeli tájékoztatás megfelel az ott írt követelményeknek. Kiemelte, hogy az alperes által csatolt, külön okiratba foglalt kockázatteltáró nyilatkozat meghatározza a deviza alapú kölcsön fogalmát, költségeit és kockázatát, valamint példával és táblázattal szemlélteti az árfolyam alakulásának változását. Ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésben szereplő kockázatteltáró nyilatkozat szerint a felperest írásban tájékoztatták a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szerint a deviza alapú hitel igénybevételeből eredő esetleges kockázatokról, aki az abban foglaltakat a szerződés aláírásával tudomásul vette.

[5] A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata alapján megállapította, hogy a felperes a perbeli ügylet során igényelt hitel összege és annak hosszabb távra vállalt kockázata ellenére aláírta a kölcsönszerződést, noha a deviza alapú kölcsön tartalmát nem ismerte. Rámutatott, hogy a következetes bírói gyakorlat alapján a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, az együttműködési kötelezettségnek megfelelően elvárható a fogyasztótól, hogy a nagy összegű és hosszabb távra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt. A szerződési feltételeket tartalmazó okiratot át kell tanulmányoznia, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, melyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényelhet. Mindezek alapján megállapította, hogy abban az esetben, ha a felperes a szerződés aláírását megelőzően elolvasta volna a bank részéről adott írásbeli tájékoztatót a deviza alapú kölcsönökről, úgy megismerhette volna a deviza alapú kölcsön kockázatait.

[6] A konverziós díj tekintetében arra a megállapításra jutott, hogy a Hpt. 203. § (1) bekezdés c) pontja, 209. § d) pontja és 212. § (2) bekezdése alapján a hitelező az ügyleti kamaton felül egyéb költségeket, díjakat számíthat fel. Mivel a konverziós díj az adminisztratív feladatok ellenértékeként jogszabályi rendelkezés alapján vehető számításba, ezért annak alkalmazása nem lehet tisztességtelen.

[7] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének teljesítését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[8] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete iratellenes, ebből adódóan az elsőfokú bíróság téves jogi következtetéseket vont le, így ítélete sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, a Ptk. 209. (1)-(2) bekezdését, a 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint ellentétes az EUB C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteivel.

[9] Előadta, hogy az elsőfokú ítélet indokolása kifejezetten csak az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást értékelte. Ugyanakkor a szerződés érvénytelenségének megállapítását arra hivatkozással kérte, hogy az nem átlátható, és annak ténybeli és jogi alapját az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtette, az elsőfokú bíróság azonban ezen jogkérdésben nem foglalt állást. E tény- és jognyilatkozatait a Ptk. 209. § (2) bekezdésére, a 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (1) bekezdésére és az EUB C-26/13. számú ítélete 73. és 74. pontjában, valamint a C-186/16. számú ítélete 47. pontjában foglaltakra alapította, melyek előírják, hogy valamely szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása során azt a szerződés más feltételeivel összhangban, azokra tekintettel kell értelmezni, és e feltételek együttes, azaz kumulatív hatását értékelve kell döntenie arról, hogy a perbeli szerződés átlátható-e, vagy sem. Ennek alapján a szerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételeit a fizetési kötelezettségről rendelkező egyéb feltételekkel, így az egyoldalú hiteldíj megváltoztatásáról és az árfolyamrészről szóló feltételekkel együtt kell értékelni, és ezen együttes értékelés alapján kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy a hitel teljes költsége kiszámítható-e. A perbeli kölcsönszerződés pedig nem átlátható, mivel a felperes a szerződés megkötésekor az abban szereplő feltételek alapján nem számíthatta ki hitelének teljes költségét. A hitel teljes költségét az ügyleti kamat, a konverziós díj, a kezelési költség és a folyósítási jutalék együttesen képezik, mely tételek összeadásával a hitel teljes költsége nem számítható ki, mivel azok egyoldalúan változtathatók, és az árfolyamrés mértéke sem ismert. Emellett a szerződés megkötésekor az abban foglalt feltételek alapján a fizetési kötelezettség mikénti alakulása, a kötelezettség megváltozásának működési mechanizmusa sem volt átlátható, mivel az árfolyamrés mértéke nem ismert és a hiteldíj mértéke egyoldalúan változtatható.

[10] Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú ítélet indokolása tévesen értékelte az átlagos fogyasztó fogalmát és magatartását. Az ugyanis, hogy a szerződés nem átlátható, nem a felperes magatartására vezethető vissza, az átláthatóság hiányát a szerződés adatainak hiányossága eredményezi.

[11] Kérte a per tárgyalásának felfüggesztését az EUB előtt C-609/19. és C-932/19. számú előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig, arra hivatkozással, hogy az EUB ezen eljárásban hozandó döntései jelen per eldöntése szempontjából előkérdésnek minősülnek.

[12] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

[13] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott, indokolási kötelezettségének eleget tett, a felperes keresetét teljes terjedelmében elbírálta. Továbbra is állította, hogy az árfolyamkockázatról a felperest megfelelően tájékoztatta, melyet a külön okiratba foglalt részletes tájékoztató is igazol. Hivatkozott arra is, hogy a felperes egyszerű matematikai képlettel (szorzás) kiszámolhatta, hogy a futamidő alatt milyen fizetési kötelezettség terheli, és ezen számítást az árfolyamváltozás körében is megtehetette. Az egyoldalú szerződésmódosítási jogról rendelkező szerződéses kikötések a DH törvények alapján tisztességtelennek minősültek, így ezen tisztességtelennek minősülő szerződéses rendelkezésekre figyelemmel a kölcsönszerződés átláthatatlanságát, és erre figyelemmel érvénytelenségét sem lehet megállapítani. Kérte a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelme elutasítását.

[14] A felperes fellebbezése nem alapos.

[15] A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet teljes egészében történő megváltoztatására és keresete teljesítésére irányult, ezért annak nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése.

[16] A felperes fellebbezésében foglaltakkal kapcsolatosan mindenekelőtt rögzíti az ítéltábla, hogy a felperes keresetét – a konverziós díjról szóló szerződéses rendelkezésen túl – a szerződés árfolyamkockázatról szóló rendelkezéseinek tisztességtelensége folytán fennálló érvénytelenségére alapította. A támadott szerződéses rendelkezéseket a 34.G.44.006/2014/14. számú beadványában tett nyilatkozata szerint a 2015. február 17. napján érkezett 34.G.44.006/2014/9. számú beadványában jelölte meg [a kölcsönszerződés V.4. és V.5. pontjának felperes által megjelölt rendelkezései, X.6. pontja], és ezt követően maga is akként nyilatkozott, hogy a már megjelölt szerződéses feltételeken túl további szerződéses rendelkezésekre nem hivatkozik (34.G.41.599/2019/11. számú beadvány). Az elsőfokú bíróság ítéletében mind a konverziós díjról, mind az árfolyamkockázatról szóló szerződéses rendelkezések tisztességtelenségére alapított keresetet elbírálta. Ennek alapján az elsőfokú bíróság az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabályt nem sértett, így a felperes másodlagos fellebbezési kérelme nem volt teljesíthető, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.

[17] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a felperes 2008. március 20. napján „Tájékoztató a Alperes1 bank deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól” elnevezésű, külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírt. A felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat az alábbi tájékoztatást tartalmazza:

Amennyiben a fogyasztónak forintban képződik a jövedelme, akkor a devizában fennálló tartozásának törlesztéséhez a forint jövedelméből kell gondoskodnia. Ez azt jelenti, hogy a devizakölcsön törlesztéséhez/visszafizetéséhez forintot kell a kölcsön devizanemére átváltania (konvertálnia). A devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét az aktuális forint/deviza átváltási árfolyam mértéke határozza meg. Az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik: hol kisebb, hol nagyobb mértékben; egy devizaegységért hol több, hol kevesebb forintot kell fizetni. Ezért a devizában fennálló

tartozásnak, illetve a devizában meghatározott törlesztésnek a forintra átszámolt összege az árfolyamváltozással együtt módosul, ez az árfolyamváltozás a fogyasztó számára kockázatot jelent (hiszen ezeket az ingadozásokat nem lehet előre kiszámítani), és ezt a kockázatot nevezik árfolyamkockázatnak.

Ezt követően külön sorban szerepel még egyszer, hogy a devizaalapú kölcsön felvétele esetén az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli. Ezután a tájékoztató tartalmazza azt is, hogy a devizaalapú kölcsönt a bank az aktuális árfolyamon számítja át devizára, a fogyasztó devizában fog tartozni a bank felé. Tartalmazza továbbá a kockázatfeltáró nyilatkozat azt is, hogy a folyósításra kerülő devizaösszeg annál kevesebb lesz, minél több forintot ér egy devizaegység a szerződéskötéskor, illetve a folyósításkor, azaz a forint gyenge az adott devizához képest; míg a visszafizetéskor éppen fordítva, a devizában meghatározott törlesztőrészt akkor lehet legolcsóbban átváltani forintról a kölcsön devizanemére, ha egy deviza egységért minél kevesebb forintot kell kiadni, azaz a forint erős az adott devizához képest.

A tájékoztató példákat is tartalmaz az árfolyamkockázat számítására. Az 1. oldal utolsó előtti bekezdése tájékoztatást tartalmaz arról is, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztó nem a havi törlesztő részlet azonnali megváltozása által viseli, hanem a fennálló tőketartozása csökken kisebb vagy nagyobb mértékben ahhoz képest, hogy a havi esedékességgel érvényes árfolyam a törlesztőrészlet forintban történő fixálásakor érvényes árfolyamhoz képest milyen irányban és mértékben változik. A kamatperiódus induló napján a bank a fennálló tőketartozás (amely az árfolyamváltozások miatti havi elszámolásokkal növelt, illetve csökkentett), a hátralévő futamidő, az aktuális kondíciók és deviza eladási árfolyam alapján meghatározza a kamatperiódus ideje alatt forintban fizetendő törlesztő részlet összegét, a kamatperiódus letelte után a törlesztőrészlet változhat a hiteldíj, illetve a devizaárfolyam változása miatt.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást.

[18] Az ítéltábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy alaptalanul hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy amennyiben a szerződés nem átlátható, akkor érvénytelen. Az átláthatóság hiánya ugyanis nem önálló érvénytelenségi ok; a szerződéses rendelkezés esetleges érvénytelenségét az adott szerződéses feltétel tisztességtelensége eredményezi a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján. Azt a körülményt, hogy egy adott szerződési feltétel a Ptk. 209. § (2) bekezdése alapján – a szerződés egyéb feltételeivel együtt értelmezve – érthető és világos-e, azaz átlátható-e, az adott feltétel tisztességtelenségének értékelésekor kell figyelembe venni.

[19] A felperes keresetét – a fellebbezésben már nem vitatott konverziós díjról rendelkező kikötésen túl – a szerződés árfolyamkockázatról szóló rendelkezéseinek tisztességtelensége folytán fennálló érvénytelenségére alapította, az átláthatóság hiányára a tisztességtelenség indokaként hivatkozott. Az átláthatóság hiányát a felperes a 34.G.41.599/2017/17. számú beadványában összefoglalva, három okra vezette vissza: egyrészt arra hivatkozott, hogy az alperes árfolyamkockázatról szóló tájékoztatása nem a szerződés megkötése előtt kellő időben történt; másrészt az nem volt világos és érthető; valamint hogy annak az árfolyamrészről és az egyoldalú hiteldíj-emelésről szóló szerződéses rendelkezésekkel történő együttes, kumulatív értelmezése alapján a felperes a hitel teljes

költségét nem tudta kiszámítani. Erre tekintettel a perben nem az egyoldalú kamat- és díjemelésről, valamint az árfolyamrészről szóló szerződéses feltételeket, illetve ezeknek a felperes mint fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit kellett vizsgálni, hanem e szerződéses kikötések vizsgálatára csak és kizárólag abban a körben kerülhet sor, hogy ezekkel együtt értelmezve az árfolyamkockázatról szóló szerződéses feltételeket, ez utóbbiak tisztességtelensége megállapítható-e. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen az árfolyamkockázatról szóló szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét vizsgálta ítéletében.

[20] Az ítéltábla az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás tekintetében pedig egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel a körben, hogy a tájékoztatás megfelelt a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, a Kúria 2/2014. számú polgári jogegységi határozatában és az EUB ítéleteiben foglalt követelményeknek. A fellebbezésben előadottakra figyelemmel az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

[21] A 93/13/EGK Irányelv és az EUB ítélkezési gyakorlatának figyelembevételével, azzal összhangban rögzítette a Kúria a 6/2013. és a 2/2014. számú polgári jogegységi határozatokban, hogy – a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében is előírt – árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásnak milyen követelményeknek kell megfelelnie ahhoz, hogy az árfolyamkockázatról szóló szerződéses kikötések tisztességtelensége ne álljon fenn. A jogegységi határozatok szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltételek akkor tisztességesek, ha ezeknek lényegi tartalmáról a fogyasztót érthetően és világosan tájékoztatták. Ennek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre, azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére. Nem megfelelő a tájékoztatás akkor, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Az ítéltábla megítélése szerint a jogegységi határozatokban írt, a bíróságokra nézve kötelező szempontokat a később született, szintén kötelező hatályú európai uniós döntések nem írják felül, azok a jogegységi határozatban foglaltaktól eltérő előírást nem tartalmaznak. Az EUB C-96/14., C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú ítéletei azt a követelményt mondják ki, hogy a devizakockázatról rendelkező szerződési feltétel akkor világos és érthető, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti a szerződésből eredően őt érő gazdasági következményeket, a szerződés átláthatóan feltünteteti azon mechanizmus konkrét működését, amelyre az érintett feltétel utal, azaz úgy kell megfogalmazni a tájékoztatást és a szerződés rendelkezéseit, hogy azok elegendő információt nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntést hozhassanak.

[22] A felperes által aláírt, külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában már figyelembe vette, és helyesen értékelte az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás vizsgálatakor. Az okiratot ugyanis a felperes – annak dátumából megállapíthatóan – a kölcsönszerződés megkötésekor írta alá, mégpedig tényállításával szemben a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat aláírását megelőzően. A közjegyzői okiratban ugyanis a felperes egyértelműen kijelentette, hogy a kölcsönszerződést már megkötötte, és az tartalmazza a kölcsönszerződés valamennyi egyedileg megtárgyalt rendelkezését is, azaz a közjegyzői okirat aláírására a kölcsönszerződés megkötését követően került sor. A kockázatfeltáró nyilatkozatot pedig a felperes előadása szerint is a kölcsönszerződés aláírását megelőzően „dugta az orra alá” az

ügyintéző (34.G.44.006/2014/32. számú jegyzőkönyv). Mindezek okán a felperesnek lehetősége volt a kockázatfeltáró nyilatkozatot a kölcsönszerződés aláírása előtt megismerni, azt áttanulmányozhatta, így az abban foglalt tájékoztatás nem minősül nem kellő időben adott tájékoztatásnak. Amennyiben pedig a felperes számára a feltételek nem voltak érthetőek, úgy lehetősége volt a szerződés megkötését visszautasítani, mivel annak aláírása nem volt kötelező a számára. Mindezek alapján az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelőségét a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal együtt kellett értékelni.

[23] Az ítéltábla álláspontja szerint mind a kölcsönszerződés VIII.6. pontjába, mind a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmazza valamennyi, a jogegységi határozatokban és az EUB ítéleteiben megkívánt tartalmi elemet egyértelmű, a laikus számára is érthető megszövegezéssel. A külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatban a devizakockázat mibenlétéről és annak a fogyasztó gazdasági kötelezettségeire gyakorolt hatásáról ennél egyértelműbb és a laikus fogyasztó számára érthetőbb tájékoztatást nehezen lehetett volna adni, már önmagában ezzel a tájékoztatással az alperes eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének. A nyilatkozat ugyanis egyértelműen, részletesen elmagyarázva tartalmazza az árfolyamkockázat mibenlétét, az árfolyamváltozás lehetőségét, valamint hogy az kisebb és nagyobb mértékben is bekövetkezhet, mellyel a törlesztőrészlet módosul, ami a felperes számára kockázatot jelent, azaz tartalmazza az árfolyamkockázat hatását a törlesztőrészletre, továbbá szó szerint azt is, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli. Emellett a szerződés VIII.6. pontja is tartalmazza, hogy a deviza forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti, az adós pedig képes az árfolyamvesztéséget is figyelembe véve fizetési kötelezettségei teljesítésére, azaz tartalmazza az árfolyamváltozás lehetőségét, és hogy ennek következményeit a felperes viseli. Az EUB C-227/18. számú határozatának indokolása szerint pedig ahhoz, hogy a kockázatviselés korlátlanágáról tájékoztassák a fogyasztót, nem szükséges annak szó szerinti szerepeltetése a szerződésben, elegendő, ha az összességében érthető, ennek pedig mind a külön kockázatfeltáró nyilatkozatban, mind a kölcsönszerződés VIII.6. pontjában megjelenő tájékoztatás megfelel. Mindezek alapján az alperesi tájékoztatásból kitűnik az is, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis az jelentős mértékben is megemelkedhet, annak lehetősége valós, és az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

[24] A fellebbezésben foglaltakkal szemben az árfolyamkockázatról szóló szerződéses rendelkezéseknek az egyoldalú hiteldíj-emelésről és az árfolyamrészről szóló szerződéses kikötésekkel történő együttes értelmezése sem eredményezi, hogy az árfolyamkockázatról szóló szerződési feltételek nem voltak világosak és érthetőek, azaz nem voltak átláthatók. Egyrészről az EUB C-186/16. és C-51/17. számú ítéletéből következően az alperes az adott – az árfolyamkockázatról szóló – feltétel által szabályozott mechanizmus működését és annak a fogyasztó gazdasági kötelezettségeire gyakorolt hatását köteles bemutatni. Ennek akkor tesz eleget, ha arról tájékoztatja a fogyasztót, hogy a devizaalapú elszámolás, mint a szerződés mechanizmusa azzal a hatással jár, hogy árfolyamkockázat merül fel, azt teljes egészében a fogyasztó viseli, és hogy az a fogyasztó fizetési kötelezettségeire akként hat, hogy törlesztő részletei megnövekednek. Az erről történő tájékoztatási kötelezettségének pedig az alperes a fentiek szerint megfelelően eleget tett. Az átláthatóság kritériuma nem követeli meg azt sem, hogy a szerződéses rendelkezések alapján a felperes a hitel teljes költségét számszerűen ki tudja számolni, ilyen következtetés a felperes által hivatkozott EUB ítéletekből sem vezethető le. Az átláthatóság kritériuma e körben azt követeli meg, hogy a fogyasztó fel tudja mérni a pénzügyi kötelezettségeit és ennek gazdasági hatásait, melynek az alperesi tájékoztatás megfelel.

[25] A fentiekén túlmenően a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az adott szerződéses feltétel tisztességtelenségének vizsgálatakor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a fogyasztónak milyen ismeretei voltak a szerződéskötéskor. A felperes a 34.G.44.006/2014/32. számú jegyzőkönyvbe foglalt személyes meghallgatásakor előadta, hogy több banknál is járt, és azért az alperesi bankot választotta, mert egyedül itt volt lehetőség arra, hogy nyugdíjasként CHF alapú hitelt kaphasson. Előadta azt is, hogy mielőtt valamit aláír, azt el is olvassa, valamint hogy ami nem volt világos, azt meg is kérdezte az eljáró ügyintézőtől. A felperes ezen nyilatkozatát a 34.G.41.578/2018/13. számú jegyzőkönyvben is megerősítette, kijelentve, hogy a kölcsönszerződés aláírását megelőzően több banknál is tájékozódott, melynek ismeretében választotta az alperesi bankot, az tűnt a legkedvezőbbnek. Ezt követően a felperes a 34.G.41.599/2019/21. számú jegyzőkönyvben – jogi képviselője útján – már azt a tényállítást tette, hogy a felperes tisztában van azzal, hogy a perbeli szerződés árfolyamkockázatot tartalmaz, melynek következményeit a felperesnek kell viselnie, csak annak korlátlanágát vitatta. Mindez pedig arra utal, hogy a felperes megfelelő tájékozottsággal rendelkezett, figyelemmel arra is, hogy az ügyintéző tanúvallomásából sem volt levonható arra következtetés, hogy az árfolyamkockázatról a szerződésben és a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltaktól eltérő tájékoztatást adott volna, és ennek alapján az írásbeli tájékoztatással szemben a felperes alappal gondolhatta volna úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

[26] Mindezen körülményeket összességében értékelve a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamkockázatról a felperesnek adott tájékoztatás megfelelően világos és érthető volt, így az árfolyamkockázatot a fogyasztókra terhelő feltételek tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján nem állapítható meg.

[27] A fentiekén túlmenően az ítéltábla álláspontja szerint az árfolyamkockázatot teljes mértékben a felperesre hárító szerződéses feltételek tisztességtelensége még abban az esetben sem lenne megállapítható, amennyiben az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem lenne világos és érthető. Az elsőfokú bíróság a tényállásban helytállóan idézte a kölcsönszerződés V.8. pontját, mely szerint a felperes is jogosult volt a kölcsön forintra történő átváltását kezdeményezni. Ezáltal pedig a felperes számára lehetővé vált, hogy az árfolyamváltozás kockázatát, ennek fizetési kötelezettségére gyakorolt kedvezőtlen hatását annak jelentkezését követően kiküszöbölje, és ezzel az árfolyamváltozás folytán kialakuló érdeksérelmet elhárítsa. Erre tekintettel az árfolyamkockázatot felperesre hárító szerződéses kikötések nem bontják meg egyoldalúan az alperes javára a felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, melynek okán azok a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján nem tisztességtelenek.

[28] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[29] Az ítéltábla nem látott okot a tárgyalás felfüggesztésére az EUB előtt C-609/19. és C-932/19. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. A C-609/19. számú ügyben a nemzeti bíróságok által feltett kérdést az EUB már a C-186/16. és C-51/17. számú ítéletében már megválaszolta. A C-932/19. számú ügyben feltett kérdés pedig

arra irányul, hogy a fogyasztó nyilatkozatát az árfolyamrés tisztességtelenségének jogkövetkezménye tekintetében hogyan kell értelmezni. Az árfolyamrés tisztességtelenségének jogkövetkezménye azonban nem képezte jelen peres eljárás tárgyát, így az jelen per előkérdésének nem minősül. Mindezek alapján az ítéltábla a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján elutasította.

[30] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét, melynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg. A le nem rótt 510.523 forint fellebbezési illetéket a felperesnek engedélyezett – a felperes kérelmére tekintettel az illetékre kiterjedő – részleges személyes költségmentességre figyelemmel az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Budapest, 2021. május 25.

dr. Hóbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

dr. Szentpáli Judit s. k.

dr. Szabó Csilla s. k.

előadó bíró

bíró